

Agenda for møte i faglig råd for håndverk, design og produktutvikling (FRHDP)

Dato: 13.april 2026 kl 10.00-15.00

Sted: Udir, møterom 4 (inngang Schweigaardsgate 15, mot Bussterminalen)

Medlem	Varamedlem	Deltar i møtet
Arbeidstakersiden		
Malin Lunde Andersen, LO Fellesforbundet	Ola Svensson, LO Creo	Malin Lunde Andersen
Halvard Leirvik, LO Fagforbundet	Kristine Omlid, LO Fagforbundet	Halvard Leirvik
Simen Skrøvseth Tranulis, YS Kulturforbundet	Einar Hanisch, YS Delta	Simen Skrøvseth Tranulis
Alexander Günther, LO Fagforbundet	Kjersti Eckhoff, LO Fagforbundet	Alexander Günther
Asle Bakken, LO Styrke	Frode Østby, LO Styrke	Asle Bakken
Arbeidsgiversiden		
Egil Sundet, NHO Norsk industri	Bjørn-Gunnar Eliassen, NHO Norsk industri	Egil Sundet
Solveig Grinder, NHO Service og handel	Linda Vist, NHO Service og handel	Solveig Grinder
Natasha Bjørnset Reksten, Virke		Natasha Bjørnset Reksten
Skoleeier.		
Jørn Olav Bekkelund, KS	Marianne Alfson, KS	Jørn Olav Bekkelund
Jan Kristian Vestjord, KS	Anders Hønes Antonsen, KS	Jan Kristian Vestjord
Lærerorganisasjon		
Tor Marius Torgersen, Utdanningsforbundet	Marianne Monsrud, Utdanningsforbundet	Tor Marius Torgersen
Torill Gaarder, Utdanningsforbundet	Astrid Sund, Utdanningsforbundet	Torill Gaarder
Bjørn Arne Nordahl, LO Skolenes landsforbund	Christina Evelyn Jahr, LO Skolenes landsforbund	Bjørn Arne Nordahl
Elevereprerentasjon		
Sofie Gismevik Andersen		Sofie Gismevik Andersen
Andre organisasjoner		
Gry-Kristina Fors Spein, Sámiid Doudji	Inga Maybritt Bongo, Sámiid Duodji	Gry-Kristina Fors Spein
Observatører		

Kjetil Storeheier Norheim, Norsk Håndverksinstitutt	Einar Stamnes, Norsk Håndverkinstitutt	Kjetil Storeheier Norheim
Aksel Ervik, Riksantikvaren		Aksel Ervik
Anne Lise Fløttum, Kulturdirektoratet	Olga Wisniewska, Kulturdirektoratet	Anne Lise Fløttum
Utdanningsdirektoratet		
Jorunn T. Leegaard		Jorunn T. Leegaard

Agenda

Sak 1-2-26 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Sak 2-2-26: Tilrettelegging av skriftlig gitt eksamen for yrkesfag etter vg3-nivå

Sak 3-2-26: Innspill til temaer til fellesmøte mellom SRY og faglige råd 13. mai

Sak 4-2-26 Om fylkesbesøk for faglige råd i perioden 2025-29

Sak 5-2-26 Aktuelle høringer

Sak 6-2-26 Endringsforslag til yrkesfaglig tilbudsstruktur til Udir

Sak 7-2-26 Orienteringer

Sak 8-2-26: Eventuelt

Sak 1-2-26 Godkjenning av innkalling og dagsorden

Forslag til vedtak

Innkalling og dagsorden godkjent.

Sak 2-2-26: Tilrettelegging av skriftlig gitt eksamen for yrkesfag etter vg3-nivå

AU oppfordrer rådet til å sette seg inn i saksframlegg og vedlegg til diskusjonen i møte.

Bakgrunn for saken

I desember 2025 presenterte vi utfordringsbildet for kandidater som tar 3103-eksamen og ikke følger et normalt opplæringsløp: Praksiskandidater, særløpskandidater, de som følger modulstrukturert opplæring mfl. I 2026 har direktoratet foreslått endringer i opplæringsforskriften som gjør det mulig å endre eksamensform for kandidater med behov for særskilt tilrettelegging. Videre har vi også satt i gang arbeid med å integrere tekst til tale på alle sentralt gitte YF-eksamener.

Skriftlig innspill

I etterkant av presentasjonen, har vi mottatt skriftlig innspill fra rådet vedr. utfordringer innen deres utdanningsprogram. Kort oppsummert vises det til at:

- Formålet med eksamen er å sikre at kandidater er kvalifiserte til å gå opp til fag- eller svenneprøve. Denne kvalitetssikringen ligger i opplæringsløpet for kandidater som følger det ordinære løp.
- Kravene til dokumentasjon, digitale ferdigheter og språk/muntlig kommunikasjon har økt, og disse ferdighetene er viktige for yrkesutøvelse. Eventuelle endringer i eksamensform må fortsatt ivareta kvalitet, og variasjoner mellom utdanningsprogram.
- En bør kunne ha mer muntlig-skriftlig og praktisk tilpasset eksamen. Det er en risiko for at dyktige håndverkere ikke får mulighet til å gå opp til fag- og svenneprøve.

Videre prosess og relevante tiltak

Vi vil i det videre presentere ulike forslag til tiltak² som er ment å bidra til å løse utfordringsbildet knyttet til hele kandidatgruppen. Vi ber dere være særlig oppmerksomme på at dette er generelle tiltak som vi vet er lite egnet for enkelte utdanningsprogram. Det vi ønsker fra de faglige rådene er tilbakemelding på hvorvidt ett eller flere tiltak kan være aktuelle for deres utdanningsprogram, og hva som er de positive (evt. negative) sidene ved dette/disse tiltaket/tiltakene. Vi må også presisere at tiltakene vil inngå i utredningsrapporten som skal leveres til Kunnskapsdepartementet (KD) før sommeren. Her vil direktoratet komme med *anbefalinger* om hvilke tiltak som er relevante for de ulike utdanningsprogrammene. Faglig råd representerer arbeidslivet og de ulike fagtradisjonene, og deres vurderinger og innspill er dermed helt avgjørende. Vi er altså helt avhengig av tilbakemeldinger fra rådene, før vi kan komme med anbefalinger til KD. Endelig beslutningsmyndighet om hvilke tiltak som vil følges opp videre, ligger til KD. Noen av tiltakene under ble foreslått i forbindelse med praksiskandidatutredningen i 2022. Vi har fått tilbakemelding på at enkelte vurderer tiltakene litt annerledes nå enn de gjorde i 2022. Det er derfor relevant å få informasjon om hvordan dere forholder dere til tiltaket nå.

Tiltak 1: Tydeliggjøre formålet med eksamen

- Klargjøre at eksamen skal vise om kandidaten er klar for fag- eller svenneprøven.
- Redusere ulike tolkninger av formålet for å styrke kvalitet og relevans.

Tiltak 2: Endre eksamensform til muntlig i enkelte fag

- Overgang til muntlig eksamen i fag med få kandidater.
- Krever lokale sensorer, men eventuell digital gjennomføring kan lette ressursbehovet.
- Nasjonalt støttemateriell kan sikre mer likeverdig vurdering.

Tiltak 3: Endre oppgaveformat

- Bruke flere automatisk skårede oppgaver, f.eks. flervalgsoppgaver, for å variere vurderingen. I enkelte fag er dette i bruk allerede.
- Gjenbruk av oppgaver gir mulighet for analyser av eksamensoppgavene, og kan dermed bidra til oppgaver med høy kvalitet.
- Oppgaver kan ikke offentliggjøres, men eksempelsett kan lages.

Tiltak 4: Flere eksamensgjennomføringer per år

- Gjenbruk av oppgaver kan gjøre det mulig med flere eksamensperioder for utvalgte fag.

- Gir kandidatene større fleksibilitet og hindre flaskehals

Tiltak 5: Erstatte eksamen med statlig prøve

- Innføre statlig prøve med sentral oppgavebank³ for mer fleksibel gjennomføring.
- Gir bred kompetansemåling og mulighet for variert tidspunkt og sted, men løsningen er ikke nødvendigvis egnet for alle utdanningsprogram.
- Avhengig av at en klarer å etablere en tilstrekkelig god oppgavebank, samt at en opprettholder nasjonal standard som ikke går utover dagens faglige kvalitet.

Tiltak 6: Endret karakterskala

- Gå fra sekstrinns skala til todelt eller tredelt vurdering.
- Passer bedre når formålet er å avgjøre om kandidaten er klar til fag- eller svenneprøve.

Tiltak 7: Krav om at kandidaten er ved slutten av praksis før oppmelding

- Fylkeskommunen må kontrollere at praksistiden nærmer seg slutten før eksamen.
- Skal sikre bedre faglig grunnlag og at færre kandidater må ta eksamen på nytt.
- Alternativt: Et krav om at fagprøven må tas innen gitt tidsrom etter bestått eksamen.

Tiltak 8: Eksamen på engelsk i enkelte fag

- Åpne for eksamen på engelsk, i tillegg til norsk, i enkelte fag, men ikke for fag der kommunikasjon med mennesker er en viktig del av kompetansekravene.
- Modell 1: Norsk oppgavesett, engelsk besvarelse. Modell 2: Engelsk oppgavesett og besvarelse. Modellvalg bestemmer sensorenes krav til engelskkunnskaper.

Tiltak 9: Fjerne eksamen i enkelte fag

- Eksamen fjernes i fag med få kandidater; fag- eller svenneprøven blir eneste vurdering.
- Kan erstattes med andre krav som intervju eller språkkrav.
- Dette er et tiltak som kun kan være relevant for et begrenset omfang av fag.

Tiltak 10: Ta tilbake begrunnelse ved klage

- Gjeninnføre plikt til å begrunne klageavgjørelser for kandidatgruppen som klager på karakter ved sentralt gitt eksamen før fag- og svenneprøve.
- Vil kun være til støtte for kandidater som har gjennomført eksamen tidligere, og har klaget.

Tiltak 11: Utvide oppmeldingsfristen

- Forlenge oppmeldingsperioden til én måned (fra to uker) for større fleksibilitet, hvilket kan redusere risiko for å glemme/ikke rekke frister. Dette er særlig aktuelt for praksiskandidater som er i arbeidslivet.

Spørsmål til faglig råd

1. Vi ber om tilbakemelding fra faglig råd om hvilke tiltak som anses som relevante for deres utdanningsprogram og fag. Her må dere gjerne også begrunne hvorfor enkelte tiltak ikke anses som relevante.
2. Er det andre tiltak, utover de som er nevnt, som dere anser som relevante?

Frist; 4. mai 2026.

Forslag til vedtak:

FRHDP AU;

- om strykprosent HDP-fagene
- høy terskel for mange å melde seg opp fordi det er en skriftlig eksamen – vegring
- mange voksne med god håndverkerkompetanse, men dårlige erfaringer, eller lang tid siden erfaring med skole/eksamen
- forslag til vedtak etter drøfting i rådsmøtet

Vedlegg

Vedlegg 1 – [Innspill gitt i forrige runde fra FRHDP \(oktober 2022\)](#)

Vedlegg 2 – [Innspill om utfordringsbilder fra FRHDP \(referat møte desember 2025\)](#)

Vedlegg 3 – [Beskrivelse av tiltak](#)

Vedlegg 4 – PPT fra rådsmøtet 2.12 (ettersendes)

Sak 3-2-26: Innspill til temaer til fellesmøte mellom SRY og faglige råd 13. mai

I tråd med *Mandat og retningslinjer for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet 2025–2029* skal de faglige rådene og SRY samarbeide og orientere hverandre om pågående arbeid.

I retningslinjene heter det videre;

Det avholdes fellesmøter mellom SRY og tre representanter fra hvert av de faglige rådene etter behov. Minst én gang i året skal SRY invitere de faglige rådene til et møte for å drøfte overordnede problemstillinger og saker som har betydning for flere faglige råd. På forhånd skal de faglige rådene melde inn saker som har betydning for flere råd. Referatene fra SRY-møtene skal gjøre tilgjengelige for de faglige rådene.

Det er fastsatt et fellesmøte mellom SRY og arbeidsutvalgene i de faglige rådene onsdag 13. mai, på Clarion The HUB hotell i Oslo.

SRY fastsetter agendaen for fellesmøtet. Sekretariatet ber om innspill til temaer fra de faglige rådene til felles drøfting. Innspillene tas videre til SRY AU.

Frist for innspill: så raskt som mulig og senest innen 17.april, til celine.berglie@udir.no / jorle@udir.no

Forslag til vedtak:

FRHDP AU;

- *Vise til seminar i februar*
- *Innspill til FoU/Nasjonalt senter for yrkesfag*
- *Perspektiver fra de små yrkesfagene (HDP representerer små fag, men det gjelder også andre utdanningsprogram) ("byfag" og "distriktsfag")*
- *Landslinjer aktuelt for HDP (utviklingsredegjørelse 2024), fagskolenivå, gjennomgang struktur (legge til oppdragsbrev Udir 2026) Utviklingsredegjørelse i denne perioden; rådernes innspill til temaer og form - viktig for et godt resultat*

Sak 4-2-26 Om fylkesbesøk for faglige råd i perioden 2025-29

I Mandat og retningslinjer for samarbeidet mellom SRY, faglige råd og Utdanningsdirektoratet 2025–2029 står det følgende om fylkesbesøk;

4.6 Fylkesbesøk

De faglige rådene kan søke Utdanningsdirektoratet om å gjennomføre et fylkesbesøk i året. Hensikten med fylkesbesøk er å skape en dialog mellom rådene og fylkeskommunene, bransjer/sektorer og skoler om utfordringer i utdanningsprogrammet.

Udir har mottatt 4 søknader om fylkesbesøk fra faglige råd for 2026. På grunn av samlingen i februar i år for alle de faglige rådene, er det for inneværende år ikke midler til fylkesbesøk. Ressursene i Udir vil framover være stramme, og vi ønsker derfor å ha en mer langsiktig plan for aktiviteter og budsjett for rådsarbeidet. De neste årene vil vi stå overfor problemstillinger og arbeid som trolig vil kreve mer samarbeid om yrkesfaglige utdanningstilbud på tvers, og det vil være behov for ressurser til seminarer og samarbeid mellom faglige råd.

For å kunne ha rom for både seminarer på tvers av råd og fylkesbesøk, vil det for perioden fram til høsten 2029 innvilges ett fylkesbesøk per faglig råd. For å planlegge for budsjett og kapasitet i sekretariatet oppfordrer vi faglige råd som ønsker fylkesbesøk å sende en søknad til Udir innen 1.oktober. Vi ønsker at søknad om fylkesbesøk inneholder kort beskrivelse av;

- Hensikten med fylkesbesøket
- Hvilket fylke rådet ønsker å besøke, og kort om ulike aktører rådet ønsker å møte for innsikt (2 alternativer til fylker)
- Hvilket år og semester fylkesbesøket ønskes (evt flere alternativer)

Sekretariatet bistår med gjennomføring av fylkesbesøkene, men forutsetter at hvert faglig råd setter ned en programkomité for faglig innhold og kontakt med ulike aktører rådet planlegger å møte.

I forrige periode var FRHDP på fylkesbesøk i hhv Troms/Finnmark (2022) og i Trøndelag (2025).

Forslag til vedtak:

.....

.....

Sak 5-2-26 Aktuelle høringer

[Se lenke til høringer fra Udir her](#)

Forslag til vedtak:

FRHDP avgir høringssvar i følgende saker;

- [Høring om tårn- fasadeurmakerfaget](#) – frist 20.juni

Høringssvar fra FRHDP;

.....

.....

- [Høring om kryssløp vg 1 HDP til vg 2 treteknikk BA](#) – frist 18.mai

Høringssvar fra FRHDP;

.....

.....

Sak 6-2-26 Endringsforslag til yrkesfaglig tilbudsstruktur til Udir

Udir har mottatt følgende forslag til endring i tilbudsstrukturen fra 1.1.2026:

FORSLAG	UTDANNINGSPROGRAM
Kryssløp mellom TEK og Vg2 rørleggerfaget	Bygg og anleggsteknikk
Endring av læreplan i sveisefaget	Teknologi og industrifag
Kryssløp Kjemiprosess - og Laboratoriefag til Produksjonsteknikkfaget	Teknologi og industrifag

Sak 7-2-26 Orienteringer

Muntlige orienteringer i rådsmøte

Det gis en muntlig orientering om flere saker i rådsmøtet;

- *Europass fagbeskrivelser*
Kort status om 7 HDP lærefag (sendes samlet til HK-dir før ferien)

Struktursaker;

- Status etter dialogmøte 25.mars *tekstilreparatør*
 - o Presentasjon fra møtet 25.3
- Kort info om dialogmøte *salmakerfaget* 15.april

Fakta om fagopplæringa 2025 (publisert 25.02.2025), omhandler statistikk knyttet til:

- Søkere til læreplass og nye lærekontrakter
- Gjennomføring av læretid
- Oppnådde fag- og svennebrev
- Sysselsetting av nyutdannede fagarbeidere

[Fakta om fagopplæringen 2025 | udir.no](#)

Søkertall HDP for høsten 2026

Muntlig gjennomgang – hva betyr dette for utdanningene?

Kompetansepakke om modulstrukturert opplæring ble publisert 10. februar; her er lenke til webinar om kompetansepakken: <https://vimeo.com/1168028358?share=copy&fl=sv&fe=cj>

Sak 8-2-26: Eventuelt